

CYNGOR CEFN GWLAD CYMRU COUNTRYSIDE COUNCIL FOR WALES

Cofnodion drafft 5^{ed} cyfarfod Grŵp Cyswllt ymgeisydd Ardal Cadwraeth Arbennig ar (yACA) Pen Llŷn a'r Sarnau a gynhaliwyd ar 11 Mawrth 2002 (gan ddechrau am 7.00pm) ym Mhlas Tan y Bwlch, Maentwrog.

Yn bresennol:

David Archer	Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri
Alf Bowen	Cadeirydd Cyngor Cymuned Aberdyfi
Mike Bowyer	Archeoleg
Bill Bracewell	Clwb Hwyllo Dyfi/ Partneriaeth Aberdyfi
Barry Davies	Cyngor Gwynedd
Rob Gorman	Pysgotwr / Pwyllgor Pysgodfeydd Môr Gogledd Cymru a Gogledd- Orllewin Lloegr
Rod Gritten	Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri
Greta Hughes	Cynghorau Cymuned /Pwyllgor Pysgodfeydd Môr Gogledd Cymru a Gogledd Orllewin Lloegr
Jill Jackson	Cyngor Gwynedd
Andy Jeffrey	Outward Bound Cymru
Lucy Kay	Cyngor Cefn Gwlad Cymru (nodiadau)
Peter Lloyd	Cymdeithas Hwyllo Cymru/RYA
Bill Miller-Jones	Y Gymdeithas Danddwr
Cyng. Caerwyn Roberts	Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri (cadeirydd)
Iain Roberts	Cadeirydd Sirol Undeb Amaethwyr Cymru / Pysgotwr
Rowland Sharp	Ffederasiwn Pysgotwyr Môr Cymru
Kate Smith	Cyngor Cefn Gwlad Cymru
Mike Thrussell	
Cyng. Ray Quant	Cyngor Sir Ceredigion
Dylan Williams	Asiantaeth yr Amgylchedd

Ymddiheuriadau:

Liz Allan	Cyngor Sir Ceredigion
Jim Andrews	Pwyllgor Pysgodfeydd Môr Gogledd Cymru a Gogledd-Orllewin Lloegr
Huw Davies	Cyngor Gwynedd
Iwan Edgar	
Cyng. Owen Edwards	Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri
Andy Hall	Canolfan Addysg Awyr Agored Arthog/ Cymdeithas Ganŵio Cymru
Emyr Jones	Asiantaeth yr Amgylchedd Cymru
Andy Warren	Severn Trent Water
Jill Whipp	Ymgrych Diogelu Cymru Wledig (YDCW)

1. Cofnodion y cyfarfod diwethaf

- 1.1 Gofynnodd Peter Lloyd am i eiriad Eitem 4.2 gael ei newid i roi 'penodi' yn lle 'cyf-ethol' er mwyn adlewyrchu'r drafodaeth yn fwy cywir. Gwnaed y newid hwn a derbyniwyd bod y cofnodion yn gofnod cywir o'r cyfarfod.

2. Materion yn codi

- 2.1 Eitem 3.1.3: cwblhawyd.
- 2.2 Eitem 3.2.2: Ymateb cynrychiolwyr pysgotwyr. Trafodwyd o dan Eitem 4.2.2.2. ar yr agenda.
- 2.3 Eitem 3.3: Ni dderbyniwyd sylwadau.
- 2.4 Eitemau 3.3.5 a 4.5: cwblhawyd.
- 2.5 Eitem 4: ToR –awgrymodd Lucy bod CCGC yn ysgrifennu at aelodau'r Grŵp Cyswllt nad oedd wedi dod i gyfarfodydd nac wedi cydnabod gohebiaeth i weld a ydynt yn dal i fod yn barod i fod yn gynrychiolwyr ar y Grŵp Cyswllt. Cytunwyd mai buddiol fyddai gwneud hyn. **GWEITHREDU: Lucy**
- 2.6 Eitem 5.4: Trafodwyd o dan Eitem 4.2.2.2 ar y rhaglen.
- 2.7 Eitem 6.1: Dosbarthwyd copïau yn y cyfarfod.

3. Cynllun Gweithredu

3.1 Dosbarthu'r Cynllun Gweithredu a chrynodeb a chyhoeddusrwydd

- 3.1.1 Roedd adroddiad llawn a thaflen grynodeb y Cynllun Gweithredu wedi'u dosbarthu yng Ngorffennaf/Awst 2001. Anfonwyd copïau o'r Cynllun Gweithredu i'r llyfrgelloedd lleol. Roedd Barry wedi rhoi tri chyfweliad i roi cyhoeddusrwydd i'r Cynllun Gweithredu a'r Ymgeisydd Ardal Cadwraeth Arbennig

(yACA) a Lucy wedi rhoi dau, ar radio lleol yn bennaf. Heblaw am hyn, ni fu rhyw adwaith mawr iawn i'r Cynllun Gweithredu.

3.2 Gweithredu'r Cynllun: y diweddaraf ynghylch yr hyn sydd wedi digwydd oddi ar y cyfarfod diwethaf a'r hyn y bwriedir ei wneud yn 2002/03

3.2.1 Dosbarthodd Lucy gopiâu o'r adroddiad diweddaraf ar y Cynllun Gweithredu. Ymddiheurodd na chawsai hwn ei baratoi ynghynt er mwyn i bobl gael y cyfle i'w ddarllen cyn y cyfarfod. Roedd yr adroddiad yn seiliedig ar ffurf y Cynllun Gweithredu, â cholofn olaf y tabl yn rhoi adroddiad ar y gweithredu a gyflawnwyd / a gynigiwyd. Gofynnodd Lucy am ymateb i ffurf yr adroddiad fel bod modd addasu fersiynau yn y dyfodol.

GWEITHREDU: Pawb o gynrychiolwyr y Grŵp Cyswllt i roi eu hymateb i Lucy ynghylch ffurf yr adroddiad.

3.2.2 Tynnodd Lucy sylw at rai o'r pethau a wnaed i ddisgrifio pa waith oedd wedi'i wneud. Mae a wnelo nifer o'r gweithgareddau â chyfrifoldebau parhaus yr Awdurdodau Perthnasol ac eraill a ddylai gael sylw yn nhrefn arferol pethau, tra bod eraill yn weithgareddau mwy dewisol, prosiectau unwaith-am-byth, y gall fod angen cyllid penodol ychwanegol ar eu cyfer.

3.2.3 Tynnodd yr adroddiad ar y sefyllfa ddiweddaraf sylw at y ffaith i'r amserlen wreiddiol fod yn rhy uchelgeisiol – nid oedd llawer o'r gweithgareddau ar yr amserlen ar gyfer 2001 wedi'u dechrau eto. Trafodwyd hyn gan yr Awdurdodau Perthnasol yn eu cyfarfod diwethaf ym mis Ionawr gan gydnabod bod gofyn iddynt gytuno ar raglen waith fwy realistig ar gyfer 2002. Câi hyn ei drafod yng nghyfarfod nesaf yr Awdurdodau Perthnasol ym mis Ebrill. Bu trafodaeth ar rai o'r gweithgareddau. Nodai'r adroddiad hefyd rai o'r gweithgareddau y byddai Awdurdodau Perthnasol yn ymgymryd â nhw yn 2002/03.

3.2.4 Roedd cyllid yn fater allweddol o ran cyflawni'r Cynllun Gweithredu. Ar hyn o bryd roedd yr Awdurdodau Perthnasol yn ariannu'r costau cynnal parhaus ac roedd rhai wedi sicrhau cyllid o'u cronfeydd ar gyfer trefniadaeth er mwyn cyflawni gwaith penodol, ond roedd eraill heb allu sicrhau arian ychwanegol. Tra bod yna ddewis o gael arian o Ewrop, roedd yna broblem o gael rhywun â'r amser i allu llunio cais prosiect. Daeth rhai yACA i ben â hyn trwy i'r Awdurdodau Perthnasol ariannu swyddog prosiect a oedd yn gyfrifol am ddod o hyd i gyllid ychwanegol. Byddai'r Awdurdodau Perthnasol yn trafod y dewisiadau ar gyfer ariannu yn eu cyfarfod nesaf ym mis Ebrill a thrafodwyd yr eitem hon o dan Eitem 4.2.2.2 ar raglen y cyfarfod.

3.3 Cyflawni'r Cynllun Gweithredu – materion allweddol

3.3.1 Ar gyfer y rhan hon o'r cyfarfod ymrannodd cynrychiolwyr y Grŵp Cyswllt a chynrychiolwyr yr Awdurdodau Perthnasol a oedd yn bresennol yn dri grŵp trafod i drafod tri mater allweddol a oedd yn berthnasol i gyflawni llawer o weithredoedd gwahanol:

- Rhannu gwybodaeth / cyfathrebu â grwpiau ac ag unigolion
- Digwyddiadau cyhoeddus / cyfleoedd i hyrwyddo'r yACA
- Ariannu

Roedd Lucy wedi paratoi nodiadau i hybu'r drafodaeth

3.3.2 Adroddodd pob un o'r grwpiau yn ôl i'r cyfarfod llawn. Dyma grynodeb o'r ymateb:

1. Cyhoeddusrwydd

- a. Roedd gofyn gwneud mwy i esbonio'r yACA a rhoi cyhoeddusrwydd iddi, yn lleol a thu hwnt.
- b. Byddai cael swyddog cyhoeddusrwydd i'r yACA o fudd mawr, yn hanfodol, ym marn rhai.
- c. Syniadau i'w hystyried:
 - i. Erthyglau rheolaidd yn y papurau lleol, gan gynnwys y Papurau Bro;
 - ii. Erthyglau mewn cylchgronau arbenigol, e.e. i roi cyhoeddusrwydd i waith penodol fel gofyn i bobl gadw llygad am rywogaethau nad oeddent yn rhai brodorol, megis Canclwm Siapan.
 - iii. Defnyddio taflenni mewn cyhoeddiadau ar gyfer diddordebau arbenigol.
 - iv. Prosiectau i ysgolion, e.e. cystadlaethau i baratoi gwybodaeth am yr yACA

- e.e. tudalennau ar y we, cylchlythyrau, logo, posteri. Rhoi cyhoeddusrwydd i'r rhain yn y papurau lleol.
- v. Posteri – cynlluniau syml, amlwg, mewn llawer o fannau cyhoeddus (caffis, canolfannau croeso, derbynfeydd mewn atyniadau i ymwelwyr, swyddfeydd post, archfarchnadoedd, tai Gwely a Brecwast, gwestai, canolfannau'r Ymddiriedolaeth Genedlaethol) –gallent gyfleu'r neges yn effeithiol iawn bod yr ardal yn lle pwysig /diddorol. Mae yna botensial i gysylltu hyn â gwaith Bwrdd Croeso Cymru.
 - vi. Taflenni gwybodaeth (fel gyda'r posteri uchod).
 - vii. Sticeri car am yr yACA. Rhywbeth a apeliai at blant.
 - viii. Cylchlythyr
- d. Angen meddwl yn ofalus cyn cynhyrchu taflenni / taflenni i'w cynnwys, gan nad yw llawer byth yn eu darllen – dim ond yn eu codi a'u lluchio.
- e. Roedd yna ddigwyddiadau y gellid eu defnyddio yn fannau i roi cyhoeddusrwydd i'r yACA / bywyd gwyllt yr ardal, e.e.
- i. Diwrnodau agored y Bâd Achub
 - ii. Cynhadledd Euro Parks ym mis Hydref
 - iii. Clinigau clwb Cymdeithas Hwyllo Cymru – cyfle i arddangos hysbysfyrddau / dosbarthu taflenni.
 - iv. Digwyddiadau wedi'u trefnu gan swyddog cyhoeddusrwydd a digwyddiadau Y Bermo
 - v. Dathliadau'r Jiwibili
 - vi. Regatas hwyllo
- f. Cyswllt uniongyrchol â Bwrdd Croeso Cymru – dylai ei lenyddiaeth / y wybodaeth y mae'n ei anfon at bobl gynnwys gwybodaeth am yr yACA. Mae hyn yn bwysig iawn i grwpiau â diddordebau arbennig sy'n dod oherwydd yr amgylchedd forol yn benodol e.e. deifwyr, pysgotwyr.
- g. Digwyddiad cyhoeddus i'r yACA yn benodol heb fod yn debyg o fod o lawer o fudd.
- h. Gallai ei chysylltu â gwyliau ehangach fod o fudd e.e. Gŵyl Pysgod Môr Sir Benfro. Hwyrach y byddai gan Fwrdd Croeso Cymru ddiddordeb mewn cefnogi rhywbeth yn ystod y tymor tawel a fyddai'n dod â phobl i'r ardal.
- i. Gallai creu enw bachog neu logo hawdd ei adnabod fod o fudd mawr – yn rhywbeth pendant i'w fasnachu ac i hyrwyddo pynciau morol. Cystadleuaeth i ysgolion o bosibl.
- j. Ystyried cael 'Nodau Terfyn' i ddynodi'r yACA. Cystadleuaeth i ysgolion o bosibl.

2. Cyfathrebu

- a. Roedd angen i nodau a rheolaeth yr yACA fod yn fwy clir.
- b. Dylai'r wybodaeth am yr yACA geisio dangos sut y gallai fod o fudd i grwpiau â gwahanol ddiddordebau.
- c. Mae gan wahanol grwpiau sy'n dilyn diddordeb arbennig, eu ffordd eu hunain yn aml o gyfathrebu'n 'fewnol', e.e.
 - i. Mae gan y Gymdeithas Hwyllo Frenhinol a Chymdeithas Hwyllo Cymru (RYA/WYA) nifer o gyhoeddiadau megis newyddion yr RYA (bob rhyw ychydig fisoedd), cylchlythyr clybiau a gohebiaeth oddi wrth gymdeithas yr WYA i'w holl glybiau sawl gwaith y flwyddyn.
- d. Dylid gwneud mwy o ddefnydd o wefannau a hynny'n fwy effeithiol i ddarparu gwybodaeth am yr yACA. Roedd gan wahanol fudiadau wefannau a allai fod yn 'gartref' i wybodaeth am yr yACA; dylid paratoi gwybodaeth ar gyfer y rhain gan dynnu sylw at y waith sy'n fwyaf perthnasol i grŵp penodol, e.e. gwefannau'r RYA/WYA.
- e. Nid oes gwefan genedlaethol dda am yr yACA ac anodd yw dod o hyd i wybodaeth. Byddai o fudd mawr petai gan un corff sy'n gweithio ar draws gwledydd Prydain (Cymdeithas Cadwraeth y Môr er enghraifft) wefan am yr yACA a allai wedyn gynnwys cysylltiadau â gwybodaeth mwy rhanbarthol / am safleoedd penodol.
- f. Gwneud mwy o ddefnydd o ddulliau cyfnewid gwybodaeth electronig – haws rhoi'r wybodaeth hon yn syth ar wefannau.
- g. Defnyddio mudiadau eraill i ddosbarthu gwybodaeth e.e. Plas Tan y Bwlch, Gwylwyr y Glannau, Fforwm Môr Iwerddon.
- h. Gwneud defnydd gwell o'r radio, e.e. eitemau byrrach ac yn amlach am yr yACA, trefnu fforwm radio i drafod yr yACA.

3. Ariannu

- a. Edrych ar y posibilrwydd o gael nawdd i wneud rhai pethau penodol, e.e. cynnig gwibdaith am ddim i'r Sŏ Fôr i ddosbarth o blant ysgol yn wobwr mewn cystadleuaeth.
- b. Nawdd posibl gan fusnesau lleol a chenedlaethol ar gyfer digwyddiadau.
- c. Gall cynlluniau o dan y gronfa Adfer Cefn Gwlad (2002-2004) fod yn gyfle i glymu gwaith yr yACA â gwaith arall.
- d. ch. Cysylltiad posibl â Gwarchodfa Biosffer Dyfi.
- e. Dylai Awdurdodau Perthnasol geisio cael hyd i gyllid ychwanegol ar gyfer gweithgareddau penodol / swyddog cyhoeddusrwydd.
- f. Cynhyrchu a gwerthu nwyddau yn ymwneud â'r yACA, e.e. sticeri, crysau-T.
- g. Interreg.

3.3.3 Cytunwyd ei bod yn hanfodol cael rhywun i hybu agweddau cyhoeddusrwydd / addysg / dehongli yr yACA oherwydd hebddo, nid oedd yn debyg y ceid ond ychydig lwyddiant wrth geisio cyflawni'r elfennau hyn yn y Cynllun Gweithredu.

3.3.4 Ar waethaf rhywfaint o amharodrwydd i rannu'r cyfarfod yn grwpiau trafod, cytunwyd iddi fod yn ffordd fuddiol o drefnu'r trafodaethau a'i fod wedi cynhyrchu llawer o syniadau ac ymateb.

4. Arfarnu yACA: yr ymgynghori terfynol

4.1 Dosbarthodd Lucy nodyn yn crynhoi camau terfynol arfarnu yACA a'r hyn a olyga hynny i yACA Pen Llŷn a'r Sarnau.

5. Unrhyw Fater Arall

5.1 Holodd Caerwyn a oedd pobl yn hapus â ffurf cyfarfodydd y Grŵp Cysylltu. Dywedodd pobl eu bod a'u bod wedi cael y sesiwn drafod o fudd.

5.2 Dywedodd Rowland Sharp i ymgyrch Cadwch Cymru'n Daclus fynegi diddordeb mewn ymuno â'r grŵp. Roeddent wedi paratoi taflen glannau glân ac roedd ganddynt gyllid i gefnogi grwpiau mewn ymgyrchoedd glanhau traethau. Cytunwyd mai buddiol fyddai gwahodd eu cynrychiolydd i fod yn rhan o'r grŵp ond ei bod yn bwysig egluro eu swyddogaeth yn yr yACA.

GWEITHREDU: Lucy i ysgrifennu at Cadwch Gymru'n Daclus i'w gwahodd i gael cynrychiolydd ar y grŵp.

5.3 Gofynnodd Peter Lloyd a oedd yna gynigion ar gyfer ffermydd gwynt ar y môr yn yr yACA. Dywedodd Lucy i ddiddordeb gael ei ddangos mewn safle ym Mae Ceredigion yn gynnwys iawn cyn y trwyddedu cyntaf ond nad oedd hwn wedi datblygu ymhellach y tro yma. Roedd yn bosibl yr edrychid eto ar yr ardal mewn rowndiau trwyddedu yn y dyfodol.

5.4 Dosbarthodd Lucy gopïau o beth o gynnyrch olaf Prosiect BYWYD yACA morol y DG:

- a. rhifyn terfynol cylchlythyr 'Marinelife' Prosiect yr yACA.
- b. llyfryn am nodweddion yACAu.

Roedd fersiynau dwyieithog o'r rhain yn cael eu cynhyrchu ar hyn o bryd a dylent fod ar gael cyn bo hir.

5.5 Dosbarthodd Rowland gopïau o Gôd Ymarfer Crwban y Môr a gynhyrchwyd gan Gymdeithas Cadwraeth y Môr.

8. Dyddiad y cyfarfod nesaf

Cynhelir cyfarfod nesaf y Grŵp Cyswllt ddydd Llun, 11 Tachwedd 2002 ym Mhlas Tan y Bwlch, Maentwrog (i'w gadarnhau), gan ddechrau am 7.00pm.

Diolchodd Caerwyn Roberts i bawb am eu cyfraniadau a thynnodd y cyfarfod i'w derfyn.